

Fframwaith Monitro (rhan 3)

Monitro Craidd ein Parc Cenedlaethol – *Ystyried y ddarpariaeth o Wasanaethau Ecosystem Ddiwylliannol o fewn ffiniau planedol a chymdeithasol.*

Mae'r ddogfen hon yn rhan tri o gyfres tair rhan, sydd gyda'i gilydd yn ffurfio'r Fframwaith Monitro ar gyfer *Y Bannau: Y Dyfodol Cynllun Rheoli ar gyfer Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog (2023-2028)*.

Mae'r adran hon yn ceisio ystyried sut mae'r sefydliad yn cyflawni ei ail ddiben i ddarparu cyfleoedd i fwynhau a deall y Parc Cenedlaethol, heb effeithio ar ansawdd bywyd ein cymunedau na diraddio ein Hadnoddau Naturiol.

Mae rhan un yn ystyried rheolaeth gynaliadwy adnoddau naturiol gyda Bannau Brycheiniog.

Mae rhan dau yn ystyried materion ansawdd bywyd i drigolion y Parc Cenedlaethol.

Monitro ac adrodd ar y pum cenhadaeth, - Dangosyddion Donyt

Mae'r pum cenhadaeth a fabwysiadwyd yn *Y Bannau: Y Dyfodol* yn cael eu dewis oherwydd dyma'r newidiadau mwyaf sydd eu hangen i sicrhau dyfodol cynaliadwy i'r Parc Cenedlaethol.

Mae'n bwysig felly mesur ac adrodd ar gynnydd tuag at gyflawni'r cenhadaethau, ac ar ddangosyddion ehangach o gynaliadwyedd y Parc Cenedlaethol - i ba raddau y mae terfyn uchaf ecolegol (Ffiniau Planedol) a'r sylfaen gymdeithasol (Nodau Datblygu Cynaliadwy) yn cael eu torri.

Mae cyfres o ddangosyddion wedi'u dewis fel y metrigau gorau ar gyfer deall ac olrhain newid yn y Parc Cenedlaethol mewn perthynas ag Economeg Donyt

- Terfyn uchaf ecolegol (Terfynau Planedol)
- Sylfaen gymdeithasol (Nodau Datblygu Cynaliadwy), a
- Y 'gofod diogel a chyfiawn' yng nghanol y cylch sy'n adlewyrchu lles ecolegol a dynol yng nghyd-destun unigryw Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog.

Mae'r dangosyddion wedi'u dewis oherwydd eu bod yn cynrychioli'r metrig neu'r dirprwy uniongyrchol gorau, ac oherwydd y rhagwelir y bydd data ar gael i olrhain newid dros gyfnod hir.

Nodwyd dangosyddion trwy sesiynau gweithdy manwl gyda chyfraniadau arbenigol gan swyddogion APCBB a Phanel Cyfeirio Rhanddeiliaid y Parc Cenedlaethol.

Amserlenni

Mae sawl amserlen wahanol yn bwysig wrth ystyried dyfodol cynaliadwy'r Parc Cenedlaethol.

Parhaus: Diweddariadau ar wefan APCBB a llwyfannau eraill, a llwyfannau partneriaid, rhannu gwybodaeth am gamau gweithredu a chanlyniadau, dathlu llwyddiannau, ac amlygu cyfleoedd a heriau.

1 mlynedd :Asesiad blynyddol Economeg Donyt - 'gwiriad iechyd' y Parc Cenedlaethol, ac asesiad blynyddol o gynnydd wrth gyflawni'r cenhadaethau.

4 blynedd: Adroddiad Cyflwr y Parc 2027 Mae adroddiad Cyflwr y Parc yn synthesis pwysig o'r holl ddata sy'n cael ei gasglu mewn perthynas â'r donyt. Mae'n foment bwysig i fyfyrion ar y materion allweddol sy'n wynebu'r Parc er mwyn llywio'r adolygiad *o'r Bannau*.

5 mlynedd : Hyd cynllun rheoli *Y Bannau: Y Dyfodol* . Fe'i defnyddir i ganolbwyntio ar weithredu tymor agos tuag at gyflawni'r cenhadaethau.

2030 a 2035 : Yr amserlenni ar gyfer cyflawni'r teithiau natur a dŵr a'r genhadaeth hinsawdd yn y drefn honno.

25 mlynedd : Y weledigaeth tymor canolig ar gyfer y Parc Cenedlaethol.

50 mlynedd : Gorwel newid hirdymor. Fe'i defnyddir i olrhain cynaliadwyedd hirdymor fel y nodir gan fetrigau Economeg Donyt.

Craidd y Parc Cenedlaethol

Parth	Is-barth	Dangosydd	Sefyllfa bresennol															
Gwybodaeth am Ymwelwyr	Ymddygiad	Mae achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol yr adroddwyd amdanynt drwy ffurflen adrodd APCBB	Rhwng Mai 22 a Mawrth 23, adroddwyd am 13 achos o ymddygiad gwrthgymdeithasol i APCBB. Roedd 23% o adroddiadau yn ymwneud â thipio anghyfreithlon Roedd 46% yn ymwneud ag anifeiliaid wedi marw neu wedi'u hanafu Roedd 30% yn ymwneud â rêfs neu wersylla anghyfreithlon															Osgoi mynd y tu hwnt i'n capasiti amgylcheddol
	Deall	Adrodd am fynediad at wybodaeth cyn neu yn ystod ymweliad	Nid yw 39% o ymwelwyr yn cyrchu gwybodaeth yn ystod eu hymweliadau â'r Parc.															Diffyg cymdeithasol
Tirwedd	Cyflwr	Cyflwr y dirwedd	Mae Aseiad Tirwedd Reading yn nodi bod angen adfer 4 o bob 12 math o gymeriad tirwedd (25%).															Osgoi mynd y tu hwnt i'n capasiti amgylcheddol
			Mae data gweledol a synhwyrdd LANDMAP yn nodi bod 60% o'r Parc o ansawdd tirwedd uchel neu ragorol. Mae 36% o ansawdd tirwedd y Parc yn dirywio ac mae 16% o'r ardal dirwedd dan reolaeth amhriodol.															
Cludiant ymwelwyr		Defnydd o gludiant cyhoeddus i gael mynediad i'r parc a theithio yn ystod arhosiad.	Defnyddiodd 83% o'r ymwelwyr a holwyd gar neu fan preifat i deithio yn ystod eu hymweliad.															Osgoi mynd y tu hwnt i'n capasiti amgylcheddol

																			Diffyg cymdeithasol	
Amgylchedd Hanesyddol		Cyflwr yr holl nodweddion hanesyddol boed yn gofrestredig ai peidio.	Mae data a gasglwyd yn 2019 yn dangos bod 18% o 358 o Gofadeiladau Cofrestredig gwarchoddedig y Parc mewn cyflwr anffafriol.																Osgoi mynd y tu hwnt i'n capasiti amgylcheddol	Diffyg cymdeithasol
Treftadaeth ddiwylliannol		Nifer o ddigwyddiadau cymunedol traddodiadol.	64 o ddigwyddiadau diwylliannol wedi'u cynnal yn 2019 (gan gynnwys Eisteddfodau a Sioeau Amaethyddol)																Osgoi mynd y tu hwnt i'n capasiti amgylcheddol	Diffyg cymdeithasol
Tywyllwch a llonyddwch	Tywyllwch	Ansawdd Awyr y Nos	Mae PCBB yn Warchodfa Awyr Dywyll Ryngwladol. Mae mwyafrif y Parc yn cofrestru ar y lefelau isaf o allyriadau pelydriad, sy'n golygu bod yr ardal yn un lle mae awyr dywyll yn flaenllaw. Fodd bynnag, mae lefelau llawer uwch yn yr ardaloedd o ddwysedd poblogaeth uchel.																Osgoi mynd y tu hwnt i'n capasiti amgylcheddol	

Gwybodaeth ymwelwyr

Prif barth	Achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol yr adroddwyd amdanynt drwy ffurflen adrodd APCBB
Y data mwyaf diweddar sydd ar gael	Rhwng Mai 22 a Mawrth 23, adroddwyd am 13 achos o ymddygiad gwrthgymdeithasol i APCBB. Roedd 23% o adroddiadau yn ymwneud â thipio anghyfreithlon Roedd 46% yn ymwneud ag anifeiliaid wedi marw neu wedi'u hanafu Roedd 30% yn ymwneud â rêfs neu wersylla anghyfreithlon
Pam rydym ni'n monitro'r sector hwn?	Mae deall ymddygiad ymwelwyr yn ein helpu i ddeall i ba raddau yr ydym yn cyflawni ein hail ddiben i ddarparu cyfleoedd ar gyfer dealltwriaeth a mwynhad. Mae ymddygiad gwrthgymdeithasol, a'i effeithiau, yn cael effaith negyddol ar fwynhad ymwelwyr o'r parc, mae hefyd yn effeithio'n sylweddol ar ansawdd bywyd ein trigolion yn ogystal ag achosi niwed niweidiol i'n hamgylchedd. Pan fo'r ymddygiad gwrthgymdeithasol yn gysylltiedig â gweithgaredd ymwelwyr, mae hefyd yn awgrymu bod angen cymryd camau ychwanegol ynghylch <i>dealltwriaeth</i> Wrth i ni symud ymlaen gyda chyflwyno <i>Y Bannau</i> bydd angen datblygu dangosyddion ychwanegol i helpu i ddiffinio ymddygiad negyddol ymwelwyr ymhellach (sbwriel / mynd i'r toiled yn amhriodol / torri rheolau cefn gwlad ac ati) a mecanwaith ar gyfer mesur lleoliad ac amseriad yr achosion. Gall hyn gynnwys hyrwyddo'r system 'adrodd amdano' ar ein gwefan.
Yr hyn y byddwn yn adrodd arno yn flynyddol	Byddwn yn parhau i adrodd ar achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol a adroddir trwy ein gwefan. Byddwn yn ehangu'r 'ymddygiadau' y gellir eu hadrodd ac yn ymchwilio gan ddefnyddio mapiau rhyngweithiol i helpu i ddeall patrymau gweithgaredd a all fod angen ymyrraeth yn y dyfodol yn well. Byddwn yn gweithio'n fewnol ar gasglu data sy'n ymwneud â gwaith ein gwasanaeth warden yn well wrth ymateb i achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol.
Pa lun rydym am ei weld os bydd y cynllun yn llwyddiannus	Mae <i>Y Bannau: y Dyfodol</i> yn ceisio sicrhau bod twristiaeth o fewn y Parc Cenedlaethol yn gynaliadwy gan ddarparu budd i gymunedau a'r amgylchedd. Wrth roi'r cynllun ar waith, rydym yn disgwyl gweld lefelau ymddygiad gwrthgymdeithasol a ddangosir gan ymwelwyr yn gostwng, wrth i lefelau dealltwriaeth a pharch tuag at bobl a lleoedd y parc wella.
Lefel ffin	Am y rhesymau uchod mae lefelau ein ffiniau ar gyfer y parth hwn wedi'u llunio ar ddim achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol sy'n gysylltiedig ag ymwelwyr.
Ardal(oedd) Cenhadaeth Gysylltiedig	Pobl
Amcanion cysylltiedig	Ymwelwyr y Dyfodol
Canlyniadau cysylltiedig	Bywydau dyfodol

Ffynhonnell Data: APCBB

Gwybodaeth ymwelwyr (parhad)

Is-barth	I ba raddau y mae ymwelwyr yn cyrchu gwybodaeth am y Parc Cenedlaethol cyn neu yn ystod ymweliad
Y data mwyaf diweddar sydd ar gael	Canfu data a gasglwyd yn 2017 nad oedd 39% o ymwelwyr yn cyrchu gwybodaeth yn ystod eu hymweliadau â'r Parc, sy'n golygu na cheisiodd 1.6miliwn o ymwelwyr wybodaeth am y Parc fel rhan o'u hymweliad yn 2017. Mae data 2021 yn cofnodi 3.1 miliwn o ymweliadau â'r parc ac o'r rheini 2.8miliwn o ymwelwyr yn ymweld am y diwrnod.
Pam rydym ni'n monitro'r sector hwn?	Ail ddiben y Parc Cenedlaethol yw darparu cyfleoedd i ddeall a mwynhau'r Parc Cenedlaethol. Gan ymateb i'r diben hwn, rydym wedi neilltuo adnoddau sylweddol i ddarparu amrywiaeth o wasanaethau gwybodaeth i ymwelwyr, gan gynnwys hyfforddi darparwyr twristiaeth yn ein rhaglen llysgenhadon. Wrth ddarparu'r wybodaeth hon, rydym yn gobeithio helpu i ddatblygu meddylfryd o ofal ymhlith ein hymwelwyr - gofalu am yr amgylchedd, a gofalu am ein cymunedau. Dyma feddylfryd a allai fod o fudd y tu hwnt i'w hymweliad, gan arwain at newidiadau ymddygiad sy'n arwain at sgîl-ffeithiau sydd o fudd cymdeithasol ac amgylcheddol ehangach.
Yr hyn y byddwn yn adrodd arno yn flynyddol	Byddwn yn adrodd ar nifer ein hymwelwyr bob blwyddyn, ochr yn ochr â data am nifer y cysylltiadau gan ymwelwyr yn ein canolfannau ymwelwyr ac ati. Tua diwedd cyfnod y Cynllun (2026-7) byddwn yn cynnal arolwg ymwelwyr ehangach i ddiweddarau'r data hwn ac i ddarparu mwy o wybodaeth am y newidiadau a ddaeth yn sgîl gweithredu'r Cynllun. Byddwn hefyd yn adrodd ar y niferoedd blynyddol sy'n manteisio ar ein rhaglen llysgenhadon.
Pa lun rydym am ei weld os bydd y cynllun yn llwyddiannus	Mae amcan Twristiaeth Gynaliadwy Y Bannau: Y Dyfodol yn sôn am ymwelwyr yn gwybod 'ein stori' a'r wybodaeth honno sy'n gwella ymddygiad yn ystod eu hymweliad. Felly, byddem am weld ymwelwyr sydd eisiau, ac yn gallu cael mynediad hawdd at, wybodaeth am y parc.
Lefel ffin	Mae'r lefelau ffin yn cael eu llunio ar 90% o ymwelwyr yn cael gwybodaeth am y Parc Cenedlaethol (ei amgylchedd a'i gymunedau) yn ystod eu cyfnod yma.
Ardal(oedd) Cenhadaeth Gysylltiedig	Pobl
Amcanion cysylltiedig	Ymwelwyr y Dyfodol
Canlyniadau cysylltiedig	Bywydau dyfodol

Ffynhonnell Data:

[Arolwg Ymwelwyr APCBB](#)

[data STEAM](#)

Tirwedd

Prif barth	Cyflwr y dirwedd
Y data mwyaf diweddar sydd ar gael	<p>Mae Asesiad Tirwedd Reading yn nodi bod angen adfer 4 o bob 12 math o gymeriad tirwedd (25%).</p> <p>Mae data gweledol a synhwyrdd LANDMAP yn nodi hynny</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mae 60% o ardal y Parc o ansawdd tirwedd da neu ragorol. - Mae 36% o ardal y Parc yn arddangos ansawdd tirwedd sy'n dirywio - 16% o ardal y Parc yn cael ei reoli'n amhriodol ar gyfer nodweddion ansawdd tirwedd.
Pam rydym ni'n monitro'r sector hwn?	<p>Mae ansawdd ein tirwedd yn hanfodol i'n disgrifiad.</p> <p>Mae tirwedd yn cael ei ffurfio trwy brosesau daearegol a naturiol, ond mae sut rydym ni'n profi'r dirwedd honno, yr ystyr a'r arwyddocâd rydym ni'n ei roi iddi wedi'i ddiffinio'n ddiwylliannol ac yn gymdeithasol. Dyna pam mae tirwedd yn rhan o elfen Graidd y Parc Cenedlaethol o'r donyt yn hytrach nag fel rhan o'n terfyn uchaf ecolegol. Nid yw tirwedd ynddo'i hun yn ffenomen amgylcheddol. Mae'n ddehongliad dynol o'r amgylchedd, a gall dehongliad dynol newid wrth i flaenoriaethau diwylliannol newid. Mae rheoli tirwedd ar gyfer y gwasanaethau ecosystem ddiwylliannol y mae'n eu darparu yn un o swyddogaethau allweddol y Parc Cenedlaethol, fodd bynnag gall ffrâm o'r fath gael effeithiau negyddol ar ein sylfaen gymdeithasol a'n terfyn uchaf ecolegol. Rydym yn monitro'r elfen hon i sicrhau bod y ffocws ar ansawdd tirwedd yr un mor fuddiol i'n hamgylchedd a'n cymunedau.</p>
Yr hyn y byddwn yn adrodd arno yn flynyddol	<p>Oherwydd natur newid tirwedd ni chesglir data yn flynyddol.</p> <p>Byddwn yn anelu at ddiweddarau Asesiad Cymeriad Tirwedd APCBB tua diwedd cylch y Cynllun i ddeall sut mae gweithredu'r cynllun yn effeithio ar gymeriad tirwedd.</p> <p>Gweler hefyd llonyddwch uchod</p>
Pa lun rydym am ei weld os bydd y cynllun yn llwyddiannus	<p>Mae cenhadaeth <i>Y Bannau: Y Dyfodol</i> trwy'r lle yn ceisio sicrhau bod cymeriad tirwedd hanfodol y Parc yn cael ei gadw a'i wella trwy reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy. Byddai llwyddiant felly yn golygu ailasesu dan y dull Reading gan ganfod nad oes 0 ardal o dirwedd angen eu hadfer.</p>
Lefel ffin	<p>0 enghraifft o dirwedd yn cael ei dosbarthu fel un sydd angen ei hadfer.</p> <p>0 enghraifft o ardaloedd tirwedd o fewn y parc yn arddangos ansawdd tirwedd sy'n dirywio</p> <p>0 enghraifft o ardaloedd tirwedd o fewn y parc yn cael eu dosbarthu fel rhai sy'n cael eu rheoli'n amhriodol</p>
Ardal(oedd) Cenhadaeth Gysylltiedig	Lle
Amcanion cysylltiedig	Cydweithio ar waith
Canlyniadau cysylltiedig	Lleoedd Prydferth

Ffynhonnell Data:

[Astudiaeth Tirwedd Darllen](#)

[LANDMAP – haen weledol a synhwyrdd](#)

[Asesiad Cymeriad y Dirwedd - Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog \(2012\)](#)

Cludiant ymwelwyr

<Gweler hefyd parth mynediad at gludiant y sylfaen gymdeithasol>

Prif barth	Defnydd o gludiant cyhoeddus a/neu LEV/Teithio Llesol i gael mynediad i'r parc a theithio yn ystod arhosiad.
Y data mwyaf diweddar sydd ar gael	Yn 2016/17 dywedodd 835 o'r ymwelwyr a holwyd eu bod wedi defnyddio car neu fan preifat i deithio yn ystod eu hymweliad. Roedd nifer yr ymwelwyr yn ystod y cyfnod hwn dros 4 miliwn, felly gallem amcangyfrif bod 3.2 miliwn o deithiau car wedi'u gwneud. Mae'r ddarpariaeth parcio ceir wedi'i gordanystrifio'n sylweddol mewn mannau poblogaidd i dwristiaid, rhwng 60-200% dros gapasiti.
Pam rydym ni'n monitro'r sector hwn?	Cludiant, mewn ceir preifat gyda pheiriannau tanio traddodiadol, yw'r ffynonellau mwyaf o lygredd yn y Parc Cenedlaethol. Mae effaith amgylcheddol cludiant ymwelwyr o ran GHG a llygredd gronynnol yn sylweddol. Yn ogystal â'r teithiau car, daw maes parcio. Nid oes gan y Parc Cenedlaethol y seilwaith i gynnal y nifer hwn o deithiau car, na darpariaeth ar gyfer y nifer hwn o geir sy'n bwriadu parcio. Mae hyn yn arwain at barcio problemus o fewn cymunedau, gan achosi aflonyddwch sylweddol ar adegau gan roi cymunedau mewn perygl trwy atal cerbydau brys rhag teithio ac ati.
Yr hyn y byddwn yn adrodd arno yn flynyddol	Bydd yr arolwg ymwelwyr yn cael ei ail-redeg tua diwedd cyfnod y cynllun. Yn flynyddol byddwn yn adrodd ar unrhyw ddata sydd gennym mewn perthynas â chludiant ymwelwyr, gan gynnwys niferoedd parcio ac achosion o barcio 'gwrthgymdeithasol' a adroddir i APC neu sefydliadau partner. Byddwn hefyd yn adrodd ar y defnydd o'n gorsafoedd gwefru cerbydau trydan i roi syniad o'r angen am y gwasanaeth hwn.
Pa lun rydym am ei weld os bydd y cynllun yn llwyddiannus	<i>Mae Y Bannau: Y Dyfodol yn rhagweld newid moddol o ran cludiant ymwelwyr yn symud o beiriant tanio preifat i gludiant cyhoeddus, LEV a dulliau teithio llesol. Felly, byddem yn gobeithio gweld nifer y teithiau ymwelwyr gan geir tanio preifat yn lleihau'n sylweddol yn ystod oes y cynllun.</i>
Lefel ffin	Rydym yn gosod lefel ein ffin ar lai nag 20% o deithiau ymwelwyr yn cael eu cymryd trwy ddulliau heblaw <ul style="list-style-type: none"> • Cerbydau Allyriadau Isel • Cludiant Cyhoeddus gan gynnwys parcio a theithio • Teithio llesol
Ardal(oedd) Cenhadaeth Gysylltiedig	Hinsawdd Lle Pobl
Amcanion cysylltiedig	Datgarboneiddio Ansawdd bywyd Cydwethio ar waith Ymwelwyr y Dyfodol
Canlyniadau cysylltiedig	Cludiant cynaliadwy Cludiant y Dyfodol Bywydau dyfodol

Ffynhonnell Data:

[Arolwg Ymwelwyr APCBB](#)

Data mewnol APCBB

Amgylchedd Hanesyddol

Prif barth	Cyflwr yr holl nodweddion hanesyddol boed yn gofrestredig ai peidio.
Y data mwyaf diweddar sydd ar gael	Mae data a gasglwyd yn 2019 yn dangos bod 18% o 358 o Gofadeiladau Cofrestredig gwarchoddedig y Parc mewn cyflwr anffafriol.
Pam rydym ni'n monitro'r sector hwn?	Un o gydrannau allweddol dynodiad Parc Cenedlaethol yw gwarchod a gwella treftadaeth ddiwylliannol. Ein hamgylchedd hanesyddol yw'r amlygiad ffisegol bod treftadaeth ddiwylliannol yn ased cenedlaethol allweddol, felly mae angen i ni ddeall a yw gweithredu'r cynllun yn ffafriol i warchod yr Amgylchedd Hanesyddol.
Yr hyn y byddwn yn adrodd arno yn flynyddol	Gallwn adrodd ar gyflwr nodweddion gwarchoddedig megis Cofadeiladau Cofrestredig ac Adeiladau Rhestredig. Bydd hyn yn rhoi rhan o'r darlun i ni. Y nodweddion heb eu dynodi sydd fwyaf mewn perygl o niwed ac felly byddwn yn gweithio drwy'r Bartneriaeth Amgylchedd Hanesyddol i bennu mecanwaith ar gyfer asesu ac adrodd ar gyflwr y nodweddion hyn a warchodir anstatudol.
Pa lun rydym am ei weld os bydd y cynllun yn llwyddiannus	Byddai llwyddiant yn welliant amlwg yng nghyflwr ein hamgylchedd hanesyddol, ochr yn ochr â chydabyddiaeth gyffredinol o werth yr amgylchedd hanesyddol gan bawb sy'n byw, yn gweithio ac yn ymweld â'r parc.
Lefel ffin	Mae lefelau ein ffiniau yn uchelgeisiol oherwydd eu bod wedi'u pennu ar bob nodwedd hanesyddol p'un a dynt yn gofrestredig ai peidio mewn cyflwr da (neu sy'n gwella).
Ardal(oedd) Cenhadaeth Gysylltiedig	Pobl Lle
Amcanion cysylltiedig	Ymwelwyr y dyfodol Iaith a diwylliant Cymru Cydwethio ar waith
Canlyniadau cysylltiedig	Bywydau dyfodol Mannau hanesyddol

Ffynhonnell Data:

[APCBB SOPR](#)

[Cofrestr adeiladau mewn perygl](#)

Treftadaeth Ddiwylliannol

Prif barth	Nifer o ddigwyddiadau diwylliannol
Y data mwyaf diweddar sydd ar gael	64 o ddigwyddiadau diwylliannol wedi'u cynnal yn 2019 (gan gynnwys Eisteddfodau a Sioeau Amaethyddol) Cynnydd mewn nifer a chwmpas ers asesiad 2005
Pam rydym ni'n monitro'r sector hwn?	Mae pobl yn cysylltu â thirwedd a threftadaeth ddiwylliannol y Parc Cenedlaethol trwy ddod at ei gilydd mewn digwyddiadau, sydd hefyd yn chwarae rhan bwysig mewn lles a chydlyniant cymunedol i drigolion ac ymwybyddiaeth, dealltwriaeth a mwynhad trigolion ac ymwelwyr fel ei gilydd. Mae digwyddiadau diwylliannol yn cynnwys ystod eang o Eisteddfodau a sioe amaethyddol leol, hyd at ffurfiau newydd trwy theatr, celfyddydau lleol a grwpiau dramatig gan gynnwys y Clybiau Ffermwyr Ifanc. Yn ogystal â digwyddiadau diwylliannol mae ystod eang o wyliau cerdded a digwyddiadau awyr agored eraill hefyd yn cael eu cynnal bob blwyddyn.
Yr hyn y byddwn yn adrodd arno yn flynyddol	Byddwn yn adrodd ar nifer y digwyddiadau diwylliannol a gynhelir ar draws y parc, a data presenoldeb lle mae data ar gael. Byddwn yn adrodd ar y data hwn fel tuedd flwyddyn ar ôl blwyddyn.
Pa lun rydym am ei weld os bydd y cynllun yn llwyddiannus	Mae cydberthynas arwyddocaol rhwng digwyddiadau diwylliannol a chydlyniant cymunedol a hunaniaeth ddiwylliannol. Mae'r dangosydd hwn felly yn ein helpu i ddeall i ba raddau y mae canlyniadau'n ymwneud â chefnogi cymunedau gofalgar, cydlynol a chyfoethog. Llwyddiant felly fyddai nifer cynyddol o ddigwyddiadau yn cael eu cynnal flwyddyn ar ôl blwyddyn. Mae ein ffin yn cael ei lunio heb unrhyw golled net o sylfaen 2005.
Lefel ffin	Mae ein ffin yn cael ei ffinio heb unrhyw golled net o ddigwyddiadau o sylfaen 2005.
Ardal(oedd) Cenhadaeth Gysylltiedig	Pobl Lle
Amcanion cysylltiedig	Ymwelwyr y dyfodol Iaith a diwylliant Cymru Cydweithio ar waith
Canlyniadau cysylltiedig	Bywydau dyfodol Lleoedd wedi'u cynllunio'n dda Lleoedd ysbrydoledig

Ffynhonnell Data:

[APCBB SOPR](#)

Tywyllwch a Llonyddwch

Prif barth	Ansawdd Awyr y Nos
Y data mwyaf diweddar sydd ar gael	Mae PCBB yn Warchodfa Awyr Dywyll Ryngwladol Mae mwyafrif y Parc wedi cofrestru ar y lefelau isaf o allyriadau ddisgleirdeb, sy'n golygu bod yr ardal yn un lle mae awyr dywyll yn flaenllaw. Fodd bynnag, mae lefelau llawer uwch yn yr ardaloedd o ddwysedd poblogaeth uchel.
Pam rydym ni'n monitro'r sector hwn?	Mae ein hawyr dywyll yn adnodd gwerthfawr sy'n darparu cyfleoedd ar gyfer myfyrio tawel a dwfn, gan gysylltu'r unigolyn â rhyfeddodau'r bydysawd. Mae tywyllwch yn un o Nodweddion Arbennig y Parc, ond mae'r nodwedd hon yn hynod fregus ac yn hawdd ei cholli. Mae absenoldeb tywyllwch yn effeithio ar ein hiechyd a'n lles; yn tarfu ar swyddogaeth yr ecosystem ac mae gor-oleuo yn creu baich carbon enfawr sy'n niweidio sefydlogrwydd hinsawdd.
Yr hyn y byddwn yn adrodd arno yn flynyddol	Bob blwyddyn mae APC yn darparu adroddiad i'r Gymdeithas Awyr Dywyll Ryngwladol yn manylu ar gydymffurfiaeth â Chynllun Rheoli'r warchodfa. Byddwn yn adrodd ar brif ganfyddiadau'r adroddiad hwn. Byddwn hefyd yn adrodd ar unrhyw ddiweddariadau i'r arolwg goleuadau allanol pan fydd hwnnw ar gael.
Pa lun rydym am ei weld os bydd y cynllun yn llwyddiannus	Yn unol â chanlyniadau sy'n ymwneud â'r Bannau fel lle o ysbrydoliaeth, rydym yn dymuno sicrhau bod ein Awyr Dywyll yn parhau i fod yn flaenllaw. Byddem yn dymuno gweld lefelau'r tywyllwch yn gwella ar draws y Warchodfa gyfan, yn enwedig mewn ardaloedd trefol, a chynnydd sylweddol yn y rheolaeth ar newidiadau goleuo allanol yn y Parth Allanol.
Lefelau ffiniau	Lefelau 2012 o leiaf ar gyfer y parth craidd. Gyda gwelliannau sylweddol ar draws y parth allanol
Ardal(oedd) Cenhadaeth Gysylltiedig	Pobl Lle Hinsawdd Natur
Amcanion cysylltiedig	Ymwelwyr y dyfodol Cydwethio ar waith Datgarboneiddio Cadwraeth rhywogaethau Rheoli Ecosystemau
Canlyniadau cysylltiedig	Mannau iach Lleoedd wedi'u cynllunio'n dda Lleoedd ysbrydoledig Ynni cynaliadwy Gwytnwch ecosystemau yn cael ei wella Mae bygythiadau rhywogaethau yn cael eu lleihau

Ffynhonnell Data:

[Adroddiad \(au\) Awyr Dywyll Blynyddol APCBB](#)

Tywyllwch a Llonyddwch (parhad)

Prif barth	Dim newid mewn lefelau llonyddwch o'r sylfaen.
Y data mwyaf diweddar sydd ar gael	Mae 83% o'r Parc wedi'i ddsbarthu fel un heb ei aflonyddu.
Pam ydym ni'n monitro'r sector hwn?	<p>Mae llonyddwch yn un o Rinweddau Arbennig y Parc Cenedlaethol. Mae ei warchod a'i wella'n barhaus yn amcan allweddol o'r ffordd rydym ni fel sefydliad yn rheoli'r Parc.</p> <p>Oherwydd goddrychedd cymharol y profiad o lonyddwch, rydym yn defnyddio set ddata genedlaethol fel ein llinell sylfaen. Mae'r set ddata genedlaethol a gyhoeddwyd gan Gyfoeth Naturiol Cymru yn ystyried ystod o ffactorau sydd gyda'i gilydd naill ai'n cyfrannu at dawelwch neu'n amharu arno. Mae hyn yn cynnwys dealltwriaeth gyfansawdd o'r ffactorau canlynol.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Digonedd, canfyddiad neu brofiad cymharol o natur, tirweddau naturiol a manau gwyrdd 2. Rhyddid cymharol rhag aflonyddwch gweledol ymwithiol a dylanwad dynol. 3. Awyr dywyll gymharol 4. Amgylchedd cadarn
Yr hyn y byddwn yn adrodd arno yn flynyddol	<p>Byddwn yn adrodd ar unrhyw ddiweddariadau i'r Map Llonyddwch Cenedlaethol a gynhyrchir gan CNC.</p> <p>Rydym yn gweithio gyda CNC i ddadagregu'r sgôr llonyddwch cyffredinol i'w nodweddion cyfansoddol ar gyfer y Parc Cenedlaethol, bydd hyn yn helpu i bennu natur dangosyddion monitro manylach.</p>
Pa lun rydym am ei weld os bydd y cynllun yn llwyddiannus	<p>Fel elfen graidd o'n rhinweddau arbennig, byddem yn gobeithio gweld y lefelau o dawelwch a gofnodwyd ar draws y Parc Cenedlaethol yn aros yr un fath neu'n gwella. Mae lefelau ein ffiniau wedi'u gosod ar sylfaen 2017.</p> <p>Mae'r is-faes hwn yn cyfuno ag ansawdd y dirwedd a dylid ei ddeall gyda'i gilydd (gweler uchod).</p>
Lefel ffin	Dim gostyngiad yn y gofrestr llonyddwch o sylfaen 2017.
Ardal(oedd) Cenhadaeth Gysylltiedig	Lle
Amcanion cysylltiedig	Cydweithio ar waith
Canlyniadau cysylltiedig	Lleoedd Ysbrydoledig Mannau lach

Ffynhonnell data

[Ardaloedd Llonydd Cymru \(2017\) CNC](#)

Profiad ymwelwyr

Prif barth	Lefelau o fwynhad ymwelwyr a adroddwyd
Y data mwyaf diweddar sydd ar gael	Mae 85% o ymwelwyr o'r farn bod eu hymweliad â'r Parc yn 'dda iawn' ac 13% yn dda. Nid oes unrhyw raddfeydd negyddol
Pam rydym ni'n monitro'r sector hwn?	Mae deall profiad ymwelwyr yn ein helpu i ddeall i ba raddau yr ydym yn cyflawni ein hail ddiben i ddarparu cyfleoedd ar gyfer dealltwriaeth a mwynhad. Mae profiad cadarnhaol yn gydberthnasol i fwynhau'r Parc Cenedlaethol. Mae gwybod bod pobl yn mwynhau'r dirwedd hon yn ein gwneud ni'n hapus iawn.
Yr hyn y byddwn yn adrodd arno yn flynyddol	Nid ydym yn casglu data yn systematig i'n helpu i adrodd ar y mesur hwn yn flynyddol. Tua diwedd cyfnod y Cynllun (2026-7) byddwn yn cynnal arolwg ymwelwyr ehangach i ddiweddarau'r data hwn ac i ddarparu mwy o wybodaeth am y newidiadau y mae rhoi'r Cynllun ar waith wedi'u cyflwyno er mwynhad ein hymwelwyr.
Pa lun rydym am ei weld os bydd y cynllun yn llwyddiannus	Rydym am sicrhau bod ymwelwyr yn parhau i ystyried eu hymweliad â'r parc yn dda neu'n dda iawn.
Lefel ffin	Rydym yn gosod ein ffin ar sylfaen 2017 ac yn rhagweld y bydd gwelliant yn y % o ymwelwyr sy'n graddio eu hymweliad â'r Parc yn 'dda iawn'.
Ardal(oedd) Cenhadaeth Gysylltiedig	Pobl Lle
Amcanion cysylltiedig	Ymwelwyr y Dyfodol Cydweithio ar waith
Canlyniadau cysylltiedig	Bywydau dyfodol Lleoedd Ysbrydoledig

Ffynhonnell Data:

[Arolwg Ymwelwyr APCBB](#)

Mynediad

Prif barth	Hygyrchedd cyffredinol y Parc Cenedlaethol i bob defnyddiwr.
Y data mwyaf diweddar sydd ar gael	Yn 2019, nid oedd 34% o'n hawliau tramwy yn cael eu hystyried yn hawdd i'w defnyddio.
Pam rydym ni'n monitro'r sector hwn?	Ein rhwydwaith hawliau tramwy yw'r prif fodd y gall ymwelwyr a thrigolion brofi rhinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol. Mae sicrhau bod y rhwydwaith hwn yn hygyrch ac yn hawdd ei ddefnyddio yn arwydd o'r graddau yr ydym yn cyflawni ein rhwymedigaethau i bob aelod o gymdeithas, felly rydym yn defnyddio'r mesur hwn fel dirprwy ar gyfer hygyrchedd cyffredinol. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod ei fod yn annigonol i fynd i'r afael â materion hygyrchedd ehangach.
Yr hyn y byddwn yn adrodd arno yn flynyddol	Mae'r Parc Cenedlaethol yn cynnal ymarfer samplo blynyddol i asesu hygyrchedd canran o'r rhwydwaith. Yna defnyddir asesiad yr APC fel dirprwy ar gyfer statws y rhwydwaith cyffredinol. Byddwn yn defnyddio'r data hwn i roi darlun o'r rhwydwaith hawliau tramwy flwyddyn ar ôl blwyddyn. Byddwn hefyd yn gweithio trwy ein Fforwm Mynediad Lleol i ddylunio mesurau hygyrchedd cyffredinol, gan gynnwys hygyrchedd atyniadau Ymwelwyr a rhwystrau i Barc Cenedlaethol cwbl hygyrch i bawb.
Pa lun rydym am ei weld os bydd y cynllun yn llwyddiannus	Er bod y rhwydwaith yn gwella o ran pa mor hawdd ydyw i'w ddefnyddio, mae rhywfaint o waith i'w wneud o hyd i gael y mesur hwn o fewn ffiniau cymdeithasol ac amgylcheddol. Byddem yn gobeithio gweld y rhwydwaith yn parhau i wella o ran pa mor hawdd ydyw i'w ddefnyddio. Ac er ein bod yn gwybod y bydd rhai llwybrau troed na fydd, o'u hanfod, byth yn cofrestru fel rhai sy'n hawdd eu defnyddio, gobeithiwn y bydd llwybrau o'r fath mewn lleiafrif bach iawn.
Lefel ffin	Parc Cenedlaethol cwbl hygyrch i bob defnyddiwr.
Ardal(oedd) Cenhadaeth Gysylltiedig	Pobl Lle
Amcanion cysylltiedig	Ansawdd bywyd Ymwelwyr y Dyfodol
Canlyniadau cysylltiedig	Cludiant y Dyfodol Tegwch, amrywiaeth, cynhwysiant Lleoedd sy'n gysylltiedig â natur Mannau iach Lleoedd ysbrydoledig

Ffynhonnell Data: [Cynllun Gwella Hawliau Tramwy APCBB](#)

